

AEROPORTUL AUREL VLAICU, ARAD
Calea Aeroportului Nr.4
tel : +40-722 /111 998
www.aeroportularad.ro

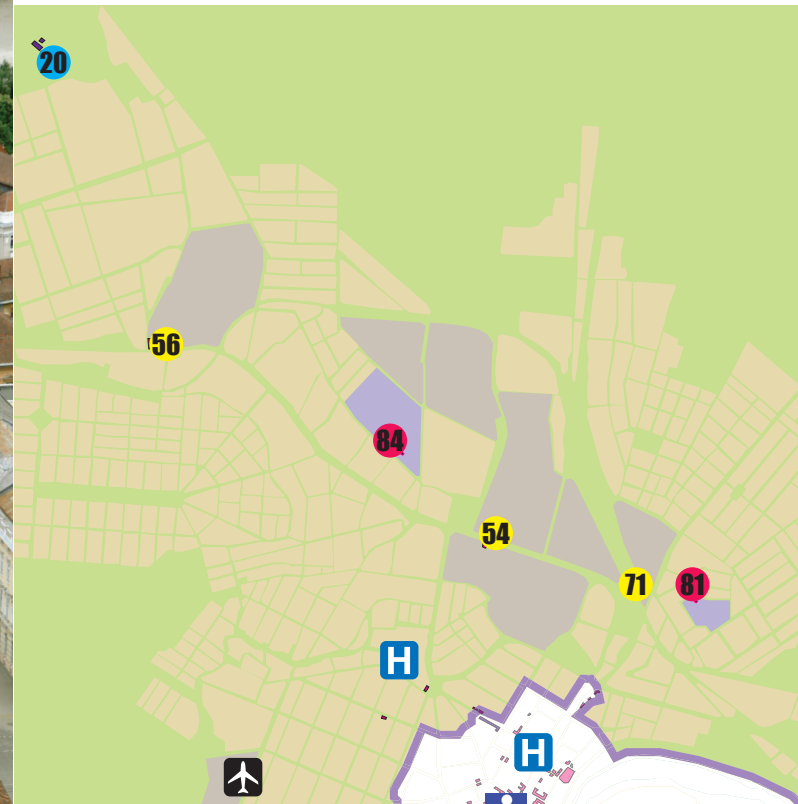
AEROPORTUL TRAIAN VUJIA, TIMISOARA
str. Aeroport, nr.2
tel : +40 256 / 493 639
www.aerotim.ro

GARA FERVIARA ARAD
piața Gării nr. 8-9
GARA FERVIARA ARADUL NOU
str. Ștefan cel Mare
tel : +40 257 / 231 777
www.mersultrenurilor.ro

AUTOGARA ARAD
Calea 6 Vânători, Nr. 2
tel. : +40 257/270 097

AUTOGARA NOUA ARAD
Str. Corneliu Coposu nr.17
tel. : +40 257/273 323

IEȘIRI AUTOSTRADĂ : Cl.Timișorii /Oituz /Aeroport /Ceala

CUM SE AJUNGE LA ARAD ?

Aradul se află la intersecția drumurilor

E 68(direcția E – V)
E671 (direcția N – S)

pe ruta coridorului 4C Dresden- Istanbul

GHIDUL DE TURISM CULTURAL

al municipiului
ARAD

- 20 Manăstirea "Sf. Ion Stălpnicul"
- 54 Fabrica M.A.R.T.A.
- 56 Fabrica de spirt
- 71 Gara Feroviara Arad
- 80 Coloana "Sf. Treime"
- 81 Bustul lui Chorin Aron
- 82 Statuia Sf. Florian
- 84 Morminte personalități

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene

Distanțe față de granițele țării :

Turnu	15 km
Nădlac	50km
Vârșand	75 km
Curtici (punct de trecere feroviar)	20km

ANSAMBLUL URBAN ARAD

[zona centrală detaliată pe coperta de spate]

2012

ARAD TOP TEN

PALATUL CULTURAL

piața George Enescu nr. 1

CATEDRALA ROMANO-CATOLICĂ "SF. ANTON"

bulevardul Revoluției nr. 96A

CATEDRALA ORTODOXĂ "SF. IOAN BOTEZATORUL"

piața Catedralei

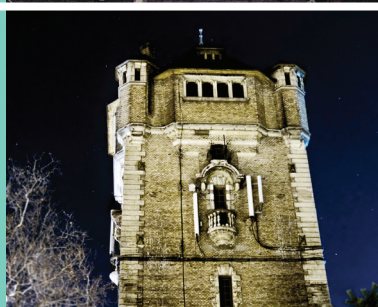

TEATRUL CLASIC "IOAN SLAVICI"

bulevardul Revoluției nr. 103

TURNUL DE APA

strada Cealiovski nr. 9A

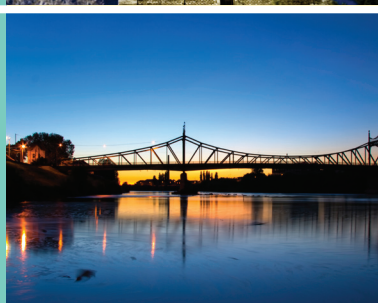

BISERICA EVANGHELICĂ LUTERANĂ

bulevardul Revoluției nr. 61

POD TRAIAN

Calea Timișorii

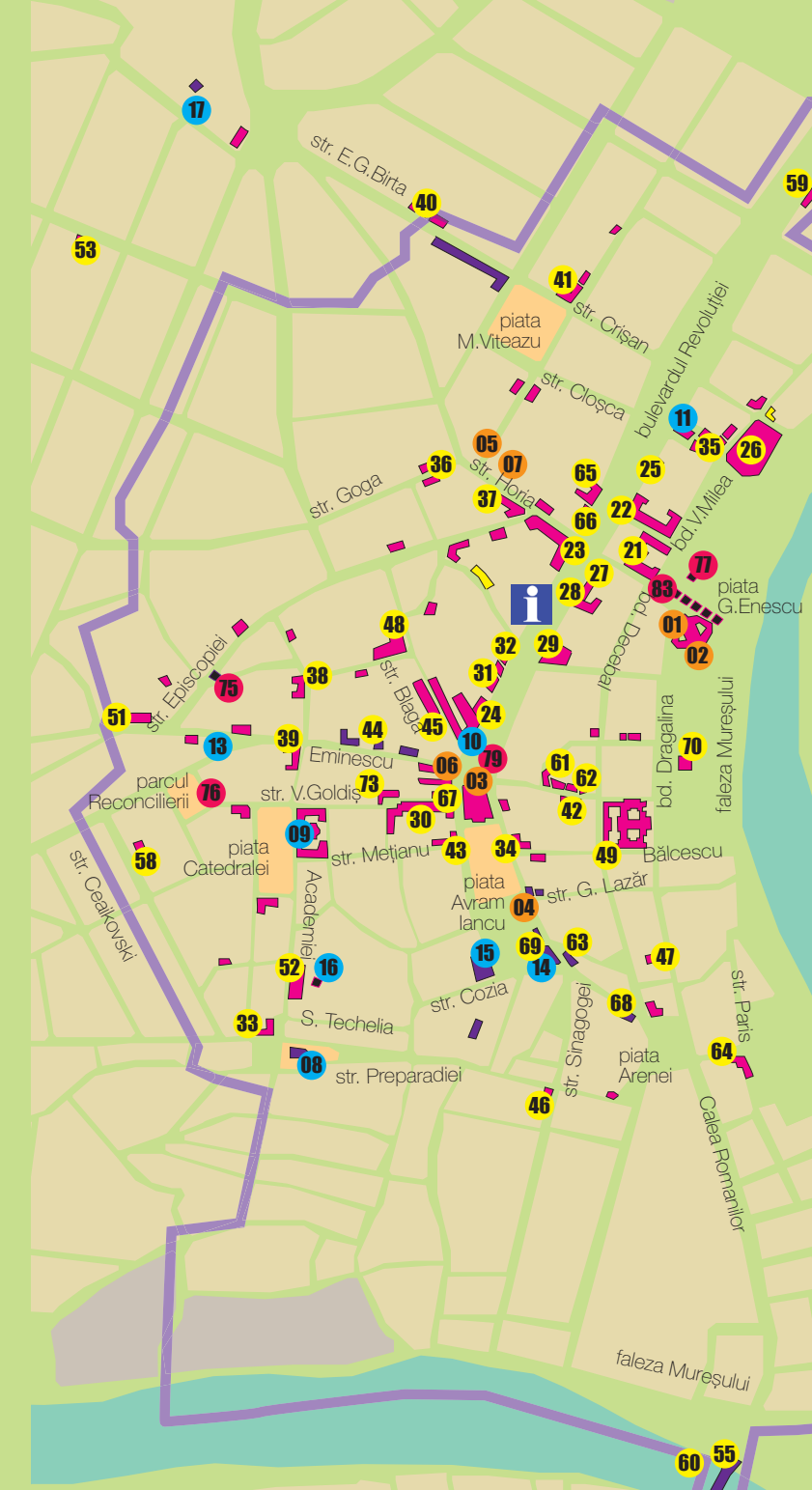

CETATEA ARADULUI

zona Subcetate

- 01 Palatul Cultural Arad
- 02 Complex Muzeal
- 03 Teatrul clasic "I.Slavici"
- 04 Teatrul vechi (Hirschl)
- 05 Biblioteca Județeană
- 06 Galeria de arta "Alfa"
- 07 Galeria de arta "Clio"
- 08 Biserica Sarbească
- 09 Catedrala ortodoxă
- 10 Catedrala catolică
- 11 Biserica luterană
- ▲ 12 Biserica franciscană
- 13 Biserica reformată
- 14 Sinagoga neologă
- 15 Sinagoga ortodoxă
- 16 Biserica de lemn
- 17 Biserica de lemn
- 18 18 Biserica/casa parohială
- ▲ 19 Noua Catedrală
- ▲ 20 Manăstirea "Sf. Ion Stâlnicul"
- 21 Palatul Administrativ
- 22 Palatul Cenad
- 23 Palatul Neumann
- 24 Palatul Hermann
- 25 Palatul Andrenyi
- 26 Palatul Justiției
- 27 Palatul Trezoreriei
- 28 Clădirea Comitatului
- 29 Fosta Prefectură
- 30 Palatul Bohus
- 31 Palatul Reinhardt
- 32 Palatul Szabo
- 33 Palatul sarbesc
- 34 Farmacia Rozsnyai
- 35 Palatul Kovacs
- 36 Palatul Fenyves
- 37 Palatul Szantay
- 38 Casa lui St. Cicio-Pop
- 39 Palatul Foldes
- 40 Vila Nachtnebel
- 41 Spitalul O.R.L.
- 42 Casa Domany
- 43 Palatul Nadasdy
- 44 Clădirea Diacezanei
- 45 Parohia greco-catolică
- 46 Preparandia
- 47 Templu masonic
- 48 Gimnaziul de băieți
- 49 Colegiul "M. Nicoară"
- ▲ 50 Palatul Nopsca
- 51 Gimnaziul de fete
- 52 Academia Teologică
- 53 Casa Toth Arpad
- ▲ 54 Fabrica M.A.R.T.A.
- 55 Podul Traian
- ▲ 56 Fabrica de spirt
- ▲ 57 Fabrica de bere
- 58 Turnul de apă
- 59 Farmacia Karpathy
- 60 Vama veche
- 61 Antrepozitul K. Andrenyi
- 62 Antrepozitul K. Andrenyi
- 63 Casa cu lacăt
- 64 Căminul muncitorul
- 65 Banca națională
- 66 Banca "Victoria"
- 67 Hotel "Crucea albă"
- 68 Hanul "Boul roșu"
- 69 Hanul "ABC-ul de aur"
- 70 Cazino-ul vechi
- ▲ 71 Gara Feroviară Arad
- ▲ 72 Casa Beller
- 73 Palatul "Românul"
- ▲ 74 Cetatea Aradului
- 75 Statuia Sf. Nepomuk
- 76 Piața Reconcilierii
- 77 Crucea martirilor
- ▲ 78 13 generali
- 79 Statuia "Sfanta treime"
- ▲ 80 Coloana "Sf. Treime"
- ▲ 81 Bustul Chorin Aron
- ▲ 82 Statuia "Sf. Florian"
- 83 Busturi personalități
- ▲ 84 Morminte personalități

- Instituții culturale
- Lăcașuri de cult
- Clădiri reprezentative
- Monumente de for public

GHIDUL DE TURISM CULTURAL

al municipiului
ARAD

2012

credite

concept :

SC STACONS SRL

grafică:

SC STACONS SRL

fotografii :

SC STACONS SRL
Doru Gomboș
Primăria Arad

traducere [limba ...] :

SC STACONS SRL

tipar:

SC CARMEL PRINT SRL

Aceasta publicație este realizată în cadrul proiectului VITO- cod proiect SEE/A/169/4.1/X – finanțat prin Programul de Cooperare Teritorială Sud Estul Europei, Guvernul României și Consiliul Local al Municipiului Arad - anul 2012

Beneficiar : Municipiul Arad

prezentare

Aradul, orașul de pe Mureș, este un centru multicultural care păstrează în bogatul său patrimoniu o diversitate de culturi, evenimente, momente istorice și culturale care împreună constituie deliciul și farmecul său.

I.

repere istorice

- 1028 - Prima atestare documentară a zonei Aradului
- 1331 - Așezarea este menționată în "Cronica pictată de la Viena"
- 1551 - Așezarea este ocupată de turci
- 1599 - Eliberată de ostile lui Mihai Viteazul
- 1616 - Reintră în stăpânirea Porții Otomane
- 1687 - Trece sub dominația habsburgică
- 1702 - Se înființează prima breaslă a Aradului - a cojocarilor
- 1715 - Prima școală a orașului (cu predare în limba germană) a fost înființată de călugării romano-catolici minoriți
- 1765 - Maria Tereza ordonă construirea unei noi cetăți
- 1812 - Înființarea Preparandiei
- 1817 - J. Hirschl construiește primul teatru de piatră din țară
- 1833 - la ființă al șaselea conservator muzical european
- 1834 - Orașul primește statutul de oraș liber regesc
- 1849 - Înfrângerea revoluției maghiare
- 1869 - la ființă societatea de transport public cu tramvaie cu cai
- 1890 - Fondarea Societății Filarmonice din Arad
- 1846 - Concertează F. Liszt iar anul următor Johann Strauss fiul
- 1877 - Concertează Pablo Sarsate și Henryk Wienawski
- 1909 - Marta, prima fabrică de automobile din Ungaria
- 1913 - Este inaugurată prima linie ferată electrică din estul Europei și a opta din lume, pe ruta Arad-Podgoria
- 1918 - Sediul Consiliul Național Român Central la Arad
- 1918 - C.N.C.R., cu sediul la Arad, preia conducerea Transilvaniei
- 1920 - Este înființată uzina "ASTRA"
- 1920 - Se dezvoltă fabricile de textile, "ITA", "FITA", "TEBA", moara Neuman, fabrica de mobilă Lengyel
- 1922 - Concertează George Enescu
- 1924 - Concertează Béla Bartók
- 1926 - Este înființată Fabrica de zahăr
- 1929 - Criza economică se face resimțită, multe fabrici mici închizându-se, industria concentrându-se în 22 de companii
- 1930 - Este înființată Fabrica de lacuri și vopsele "Polyrom"
- 1936 - Este înființată Uzina Tehnică Arad, producție becuri
- 1937 - Orașul este cel mai puternic centru economic transilvănean
- 1959 - Prima fabrică de jucării din țară, "ARĂDEANCA"
- 1962 - Prima fabrică de ceasuri din țară "VICTORIA"
- 1989 - Aradul este al doilea oraș liber după Timișoara

II.

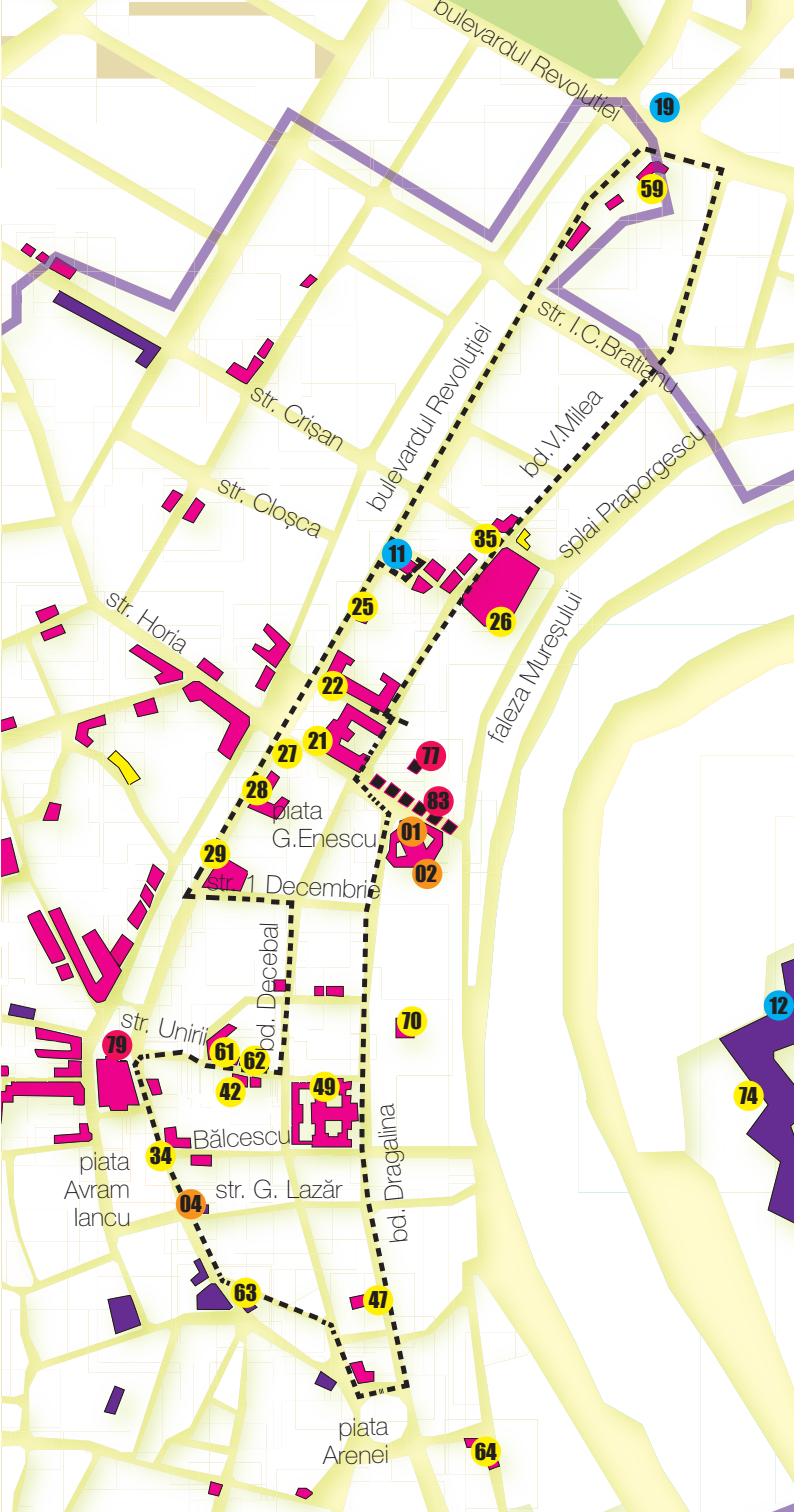
trasee propuse

DE-A LUNGUL MUREȘULUI

3 ore 30 minute

01 Palatul Cultural Arad	61 61. Antrepozitul K. Andrenyi
02 Complex Muzeal	62 62. Antrepozitul K. Andrenyi
04 Teatrul vechi (Hirschl)	63 63 Casa cu lacăt
11 Biserica luterană	64 64 Căminul muncitorilor
12 Biserica franciscană	70 70 Cazino-ul vechi
19 Noua Catedrală	74 74 Cetatea Aradului
21 Palatul Administrativ	77 77 Crucea martirilor
22 Palatul Cenad	79 79 Statuia "Sfanta treime"
25 Palatul Andrenyi	83 83 Busturi personalități
26 Palatul Justiției	
27 Palatul Trezoreriei	
28 Clădirea Comitatului	
29 Fosta Prefectură	
34 Farmacia Rozsnyai	
35 Palatul Kovacs	
42 Casa Domany	
47 Templu masonic	
49 Colegiul "M. Nicoară"	
59 Farmacia Karpathy	

bulevardul Revoluției

19

59

str. Crișan

bulevardul Revoluției

str. I.C. Brătianu

bd. V.Milea

splai Praporgescu

str. Cloșca

11

35

26

str. Horia

25

22

21

27

28

29

piata G.Enescu

str. 1 Decembrie

77

83

01

02

70

str. Unirii

61

62

42

49

Bălcescu

34

str. G. Lazăr

04

bd. Dragalina

piata Avram Iancu

63

47

piata Arenei

64

12

74

II.

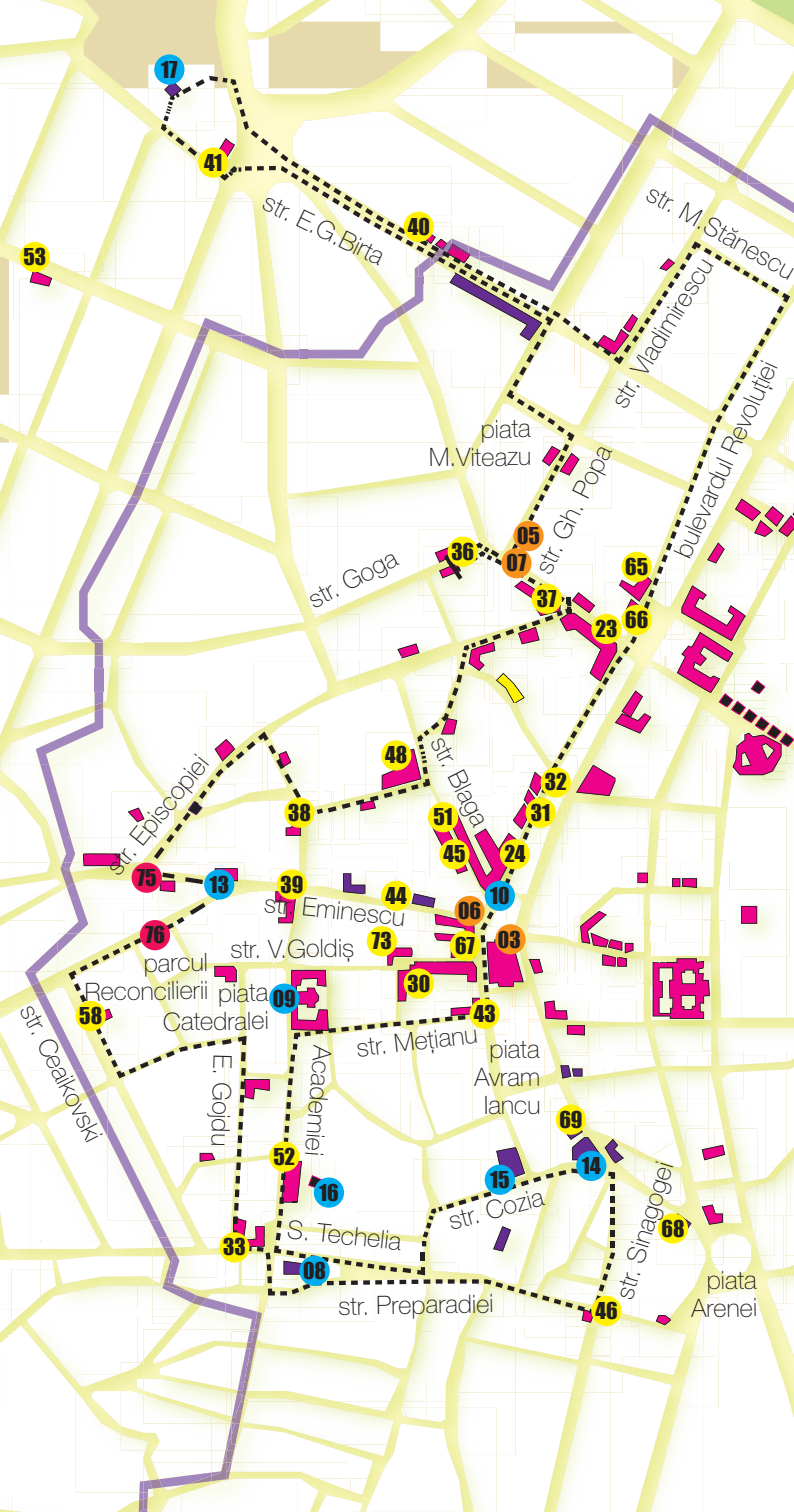
trasee propuse

PRIN CENTRUL ORAȘULUI

3 ore 30 minute

03	Teatrul clasic "I.Slavici"	38	38 Casa lui St. Cicio-Pop
05	Biblioteca Județeană	39	39 Palatul Foldes
06	Galeria de arta "Alfa"	40	40 Vila Nachtnebel
07	Galeria de arta "Clio"	41	41 Spitalul O.R.L.
08	Biserica Sarbească	43	43 Palatul Nadasdy
09	Catedrala ortodoxă	44	44 Clădirea Diacezanei
10	Catedrala catolică	45	45 Parohia greco-catolică
13	Biserica reformată	46	46 Preparandia
14	Sinagoga neologă	48	48 Gimanziul de băieți
15	Sinagoga ortodoxă	51	51 Gimnaziul de fete
16	Biserica de lemn	52	52 Academia Teologică
17	Biserica de lemn	53	53 Casa Toth Arpad
23	Palatul Neumman	58	58 Turnul de apă
24	Palatul Hermann	65	65 Banca națională
30	Palatul Bohus	66	66 Banca "Victoria"
31	Palatul Reinhardt	67	67 Hotel "Crucea albă"
32	Palatul Szabo	68	68 Hanul "Boul roșu"
33	Palatul sarbesc	69	69 Hanul "ABC-ul de aur"
36	Palatul Fenyves	73	73 Palatul "Romanul"
37	Palatul Szantay	75	75 Statuia Sf. Nepomuk
		76	76 Piața Reconcilierii

17

41

53

str. E.G. Birta

40

str. M. Stănescu

str. Vladimirescu

piata M. Viteazu

str. Gh. Popa

bulevardul Revoluției

str. Goga

05

07

65

66

str. Episcopiei

48

str. Blaga

38

51

45

24

32

31

75

13

str. Eminescu

44

str. V. Goldiș

73

06

67

03

parcul Reconcilierii
piata Catedralei

39

09

str. Mețianu

30

43

piata Avram Iancu

str. Cealkovski

58

76

09

52

33

Academiei

52

16

S. Techelia

08

str. Cozia

15

69

14

str. Sinagogei

68

str. Preparadiiei

46

piata Arenei

II.

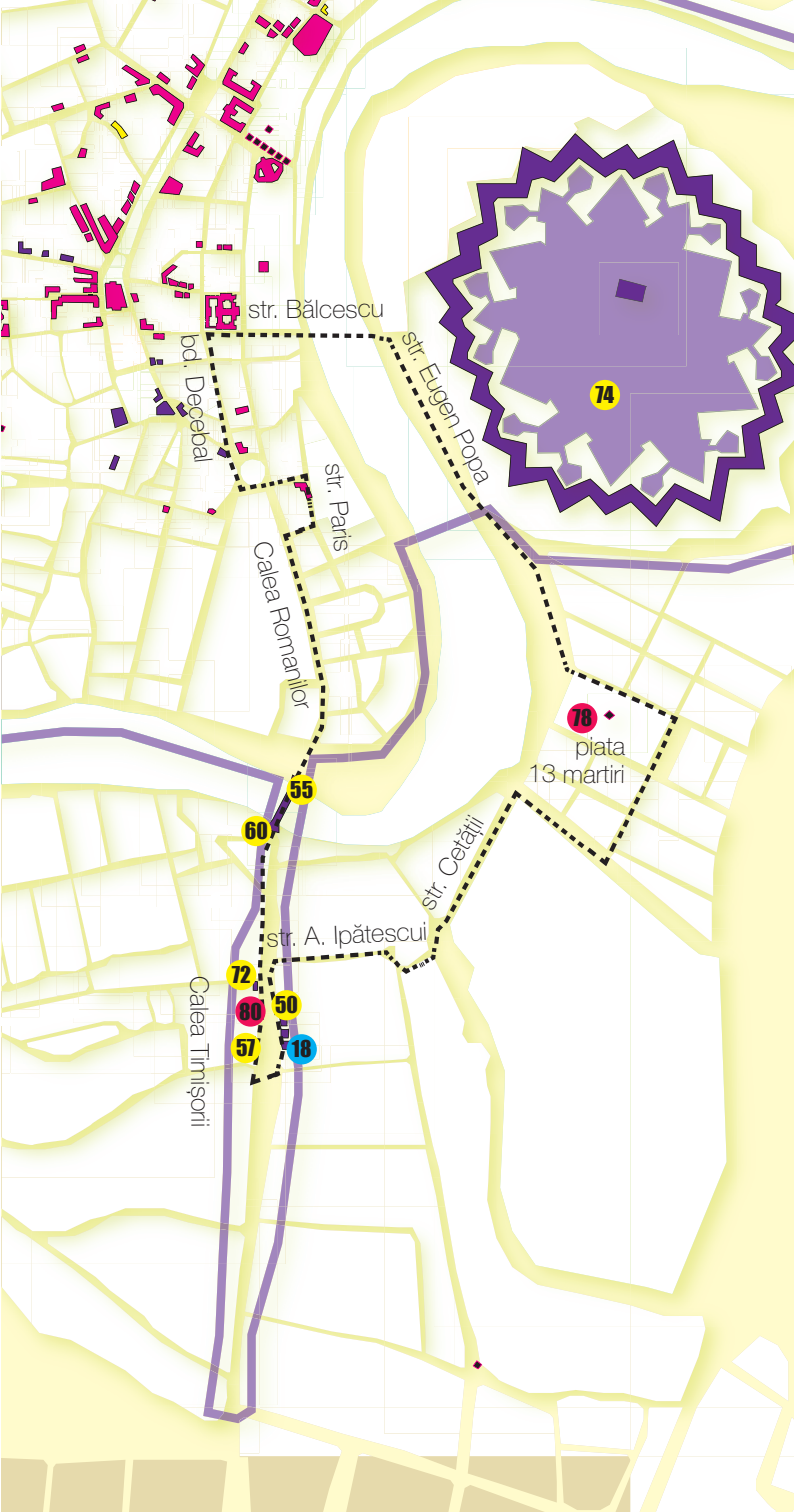
trasee propuse

DINCOLO DE MUREȘ

3 ore 30 minute

- 18** 18 Biserica/casa parohiala
- 50** 50 Palatul Nopsca
- 55** 55 Podul Traian
- 57** 57 Fabrica de bere
- 60** 60 Vama veche
- 72** 72 Casa Beller
- 74** 74 Cetatea Aradului
- 78** 78 13 generali
- 80** 80 Coloana "Sf. Treime"

str. Bălcescu

bd. Decebal

str. Eugen Popa

74

str. Paris

Calea Romanilor

55

60

78

piata
13 martiri

str. Cetății

str. A. Ipătescui

72

80

50

57

18

Calea Timișorii

III.

obiective

ANSAMBLUL URBAN ARAD

Ansamblul urban al Aradului se suprapune cu zona centrală a acestuia, și este în mare parte datorat perioadei de maximă înflorire a urbei, între anii 1834-1918; caracterul de oraș cochet de provincie, cu "bijuterii" arhitecturale care apar după aproape fiecare colț de stradă, fac Aradul să fie un spațiu potrivit pentru promenadă, pentru descoperirea "la pas" a unor clădiri, piațete, parcuri sau detalii urbane care bucură privirea și îmbogățesc memoria.

Zone precum strada Cloșca - cu clădirile Art Nouveau/Secession fascinante, piațetele orașului vechi (Piața Cozia, Piața Sarbească, Piațeta M.Luther, Piața Plevnei), parcurile unei alte epoci (Parcul Eminescu, Parcul Copiilor) sau pietonala Mețianu, precum și micile străzi adiacente au toate aerul unei alte lumi, în care trecutul își evocă farmecele.

Datorita potentialului generos al orasului, exista o preocupare continua a autoritatilor de a pune in valoare atuurile acestuia; strategia pe termen lung se concretizeaza cu definirea treptata a unor zone cheie, cum ar fi strada pietonala Metianu. Aceasta ofera o cale de acces placuta catre zona orasului vechi, atragand vizitatorii catre magia unor cladiri si ansambluri arhitecturale cu adevarat fascinante.

Un alt punct care atrage vizitatorul si ii ofera un moment de placuta odihna este Parcul Padurice; zona nou amenajata este parte din parcul vechi al orasului care avea la inceputul de secol XX specii exotice rare. In prezent, atractia sa principala este fantana artiziana muzicala, constituind un loc atractiv pentru poporul turistilor in promenada lor prin oras.

01.

instituții culturale

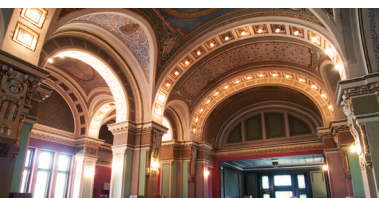

PALATUL CULTURAL

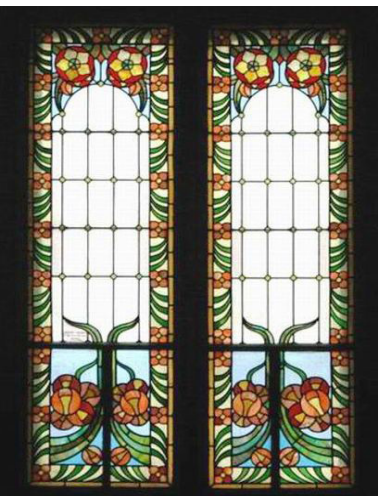
piața George Enescu nr. 1

Construirea edificiului a fost inițiată încă din anul 1901 de către Societatea Culturală Kölcsey, care a început demersurile pentru a se ridica o clădire care să adăpostească muzeul local, biblioteca orașului și o sală de concerte. Pentru clădire s-a deschis un concurs internațional.

În final s-a apelat la arhitectul arădean Szántay. Inaugurarea a avut loc la 25 octombrie 1913. Magnificul hall lucrat în marmură de Moneasa conduce către sala de concerte, luminată feeric de seria de vitralii laterale.

Pictura de pe bolta cupolei reprezintă sistemul solar și cometa Halley, care în momentul construcției orbitea în apropierea Pământului, încurajând viziuni apocaliptice.

COMPLEX MUZEAL

piața G. Enescu nr. 1

În perioada ce a urmat, publicul arădean, s-a întâlnit în sala de concert cu numeroase personalități muzicale. Amintim de faimoasele concerte date de marele tenor Traian Grozăvescu, de prezenta lui Richard Strauss și a lui Bela Bartók și mai ales de prezenta în mai multe rânduri a marelui nostru compozitor și violonist George Enescu. Actualmente, clădirea Palatului Cultural, adăpostește sediile Muzeului Județean și ale Filarmonicii de Stat.

Muzeul din Arad a fost deschis în 1893 ca expoziție a revoluției pașoptiste, etalată în holul de la etajul II al Teatrului de Stat. Două decenii mai târziu, muzeul a fost mutat în nou-construitul Palat Cultural. Aici au fost amenajate săli de expunere pentru colecția de arheologie și istorie medievală precum și o galerie de artă europeană. În perioada interbelică, au fost adăugate o expoziție de etnografie și două camere memoriale dedicate oamenilor politici V. Goldiș și Șt. Cicio-Pop.

01.

instituții culturale

3

TEATRUL CLASIC “IOAN SLAVICI”

bulevardul Revoluției nr. 103

În anul 1868, conducerea orașului a decis construirea sediilor primăriei și teatrului. Suma necesar de 700.000 de florini, a fost pusă la dispoziție de o bancă vieneză. În anul 1874, la inaugurare a participat însuși împăratul Franz Iosif I. Inițial intrarea la teatru se făcea dinspre strada Vasile Goldiș, iar înspre bulevard funcționa cafeneaua orășenească.

După incendiul din 1882 clădirea a fost reconstruită după planurile arhitectului Andor Halmay. În urma celui de al doilea incendiu din 1955, teatrul a suferit modificări esențiale: intrarea principală a fost mutată spre bulevard, sala de spectacol a fost micșorată, i s-a adăugat o sală studio, peste cele șase coloane cu capiteli corintice s-a ridicat timpanonul cu basorelieful.

4

TEATRUL VECHI (HIRSCHL)

strada Lazăr Gheorghe nr.3

Clădirea teatrului vechi dăinuie în centru orașului de circa 190 de ani, și a fost ridicată de către comerciantul Iacob Hirschl, originar din Viena. Această clădire trebuie socotită drept primul edificiu de teatru permanent de pe teritoriul țării. Se știe că în toamna anului 1817, aici și-a desfășurat activitatea trupa de teatru german condusă de Cristofor Kun. Primul eveniment de seamă al teatrului a fost prezentarea pe scena Thaliei.

În decursul anilor, au venit aici artiști ca Treuman, Johann Strauss fiul sau trupa lui Pascaly cu Mihai Eminescu ca sufleor. În anul 1873 vechiul teatru se închide pentru ca în 1907 să se inaugureze primul cinematograf din Arad, sub denumirea de "Urania". Aici are loc prima reprezentație a unui film românesc - "Războiul Independenței". În anul 1917 sala de spectacole a primit forma pe care o are în zilele noastre.

01.

instituții culturale

5

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ "A.D. XENOPOL"

strada Gheorghe Popa de Teiuș nr. 2-4

Colecția de carte veche a Bibliotecii A. D. Xenopol Arad este una dintre cele mai valoroase de pe teritoriul României, conținând documentele rare cu valoare de patrimoniu apărute între anii 1481 și 1900 în limba franceză, germană, latină, maghiară, greacă veche, engleză, poloneză, ebraică, italiană.

Prima bibliotecă publică arădeană se deschide în anul 1913, în Palatul Cultural. După 1 Decembrie 1918, numărul volumelor din colecția bibliotecii crește mereu datorită donațiilor făcute de importanți oameni de cultură ai țării, precum și de instituții centrale și locale. După două schimbări de sediu, începând cu anul 1984, biblioteca se stabilește în actuala clădire. Construcția în stil eclectic, cu elemente decorative interioare secession, datează de la începutul secolului al XX-lea.

6

GALERIA “DELTA”

str. M.Eminescu nr.2

7

GALERIA “CLIO”

str.Gh.Popa nr. 2-4

Filiala UAP din Arad s-a manifestat constant prin activități, în expoziții mai ales, de evidentă calitate artistică, expoziții ale filialei, naționale și internaționale, saloane de desen și saloane de sculptură, biennale cu largă deschidere zonală. Aradul a devenit un puternic centru de iradiere artistică, reprezentativ pentru arta românească contemporană.

La parterul clădirii funcționează galeria de arta „Clio” unde sunt organizate expoziții de arta. Din 1984 Galeria de Artă a Complexului Muzeal Arad funcționează la etajele acestei clădiri și propune spre vizitare expoziția permanentă și, în paralel, diferite expoziții de artă, cu caracter temporar. Aici pot fi vizitate creațiile unor pictori de seamă de pe teritoriul european, începând cu Școala Florentină până la artiștii contemporani.

02.

lăcașuri de cult

Iovan Tekelija a fost căpitan suprem al grănicerilor sârbi din Arad, sub serviciul Imperiului Habsburgic.

BISERICA SÂRBEASCĂ “SF. PETRU ȘI PAVEL”

piața Sârbească nr. 1

Sava Tekelija (1761–1842) primul doctor în drept de etnie sârbă, fondator al “Matica srpska” filantropist, om politic, nobil și comerciant de origine arădeană.

Cea mai veche clădire din municipiu a fost ridicată între 1699-1702. Construirea lăcașului de cult a fost finanțată de Iovan Popovici Tekelija. Biserica închinată Sfinților apostoli Petru și Pavel și-a câștigat actuala înfățișare în 1790-1822, fiind mărită de către Sava Tekelija, strănepotul citorului. Înălțimea turnului a fost mărită cu 4 m de meșteri din Ucraina, adăugând o turlă în stil rococo. În biserică sunt păstrate cele mai vechi steaguri ale breslelor din Arad.

9

CATEDRALA ORTODOXĂ “SF. IOAN BOTEZATORUL”

piața Catedralei

După demolarea vechii biserici, episcopul Procopie Ivașcovici(1853-1873) a inițiat construirea unui lăcaș de cult reprezentativ în așa-numita „Gradina Tekelija”. Planul aparține arhitectului arădean Anton Cziegler. Lucrările s-au desfășurat între 1862-65. Fațada bisericii poartă pecetea stilului barocului clasicizant și se termină cu un timpanon triunghiular.

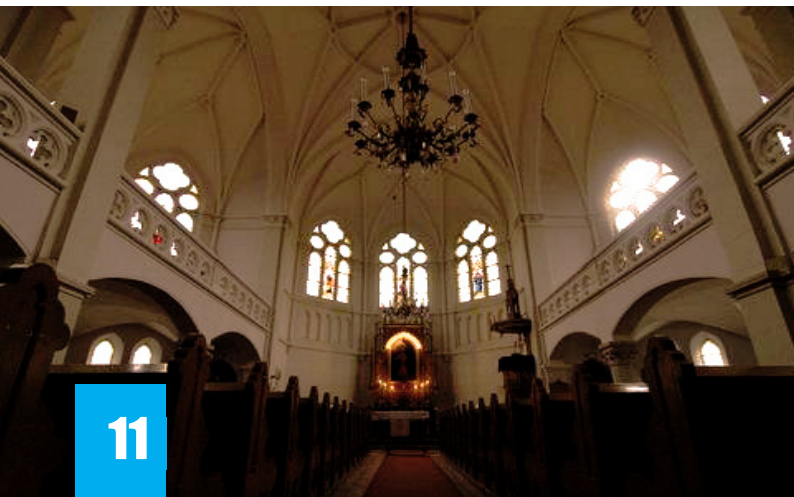
Aticul fost adăugat cu ocazia restaurării din 1905-1906, tot atunci fiind definitivată și omamentația turelor. Iconostasul a fost executat de Mihai Ianici, picturile aparținând lui Nicola Alexici și Ioan Zaicu. Clopotul datat în 1764, provine din vechea biserică ortodoxă. În 1966 s-au realizat trei picturi exterioare în stil bizantin de către pictorul Eremia Profeta.

CATEDRALA ROMANO
CATOLICĂ "SF. ANTON"

bulevardul Revoluției nr. 96A

Biserica Ordinului Minorților a fost construită în anii 1902-1903 în locul unei biserici baroce după planul arhitectului arădean Emil Tabacovici. Clădirea era de fapt un ansamblu de funcțiuni, conținând și o tipografie pentru cărți datorată focalizării Ordinului Minorit pe latura educativă. Lăcașul de cult a fost realizat în stil eclectic, purtând elemente de stil clasicist, baroc și renașcentist. Deasupra intrării se află o copie a statuii Pieta a lui Michelangelo.

Deasupra altarului de marmură albă se află pictura lui György Vastagh, reprezentând patronul bisericii, Sfântul Anton de Padova. Pe deasupra altarelor laterale din dreapta navei se află picturile în stil baroc din vechea biserică, opera pictorului Ferdinand Schissler. Vitraliile sunt adevărate capodopere ale genului.

11

BISERICA EVANGHELICĂ LUTERANĂ

bulevardul Revoluției nr. 61

Biserica "Roșie" a fost concepută de către arhitectul Szántay Lajos în stil neogotic. Clădirea a fost realizată în anii 1905-1906 de către Iosef Frick. Biserica are trei nave, nava principală înaltă de 15 m este dominată de coloanele ogivale fără capiteluri și de altarul de lemn realizat la Kosice.

Cele 13 vitralii au fost confecționate la Budapesta, reprezentând pe inițiatorii reformei bisericii (Luther și Melancton), precum și momente din viața lui Iisus Hristos. Clopotul bisericii a fost turnat în atelierul lui Hönig Frigyes. Clădirea a fost renovată între anii 1992-94, eveniment consemnat și pe placa comemorativă din hol.

02.

lăcașuri de cult

12

BISERICA FRANCISCANĂ

în incinta Cetății Aradului

Biserica din Cetatea Aradului a fost construită în prima ei formă, de călugării franciscani ai "Ordinului Sfântul Francisc d'Assisi", în anul 1705, ulterior cetatea fiind construită în jurul bisericii. Ultimii patru călugări dedicați Sfântului Ioan de Capistrano au locuit în mănăstire până în 1861, când aceasta a devenit în mod exclusiv spital militar.

BISERICA REFORMATĂ

strada Mihail Eminescu nr. 33

Biserica Reformată a fost construită în 1840 pe un teren cumpărat de comunitatea reformata. Planul bisericii a fost realizat de către arhitectul austriac Joseph Hoffer în stilul barocului clasicizant, el combinând barocul cu câteva elemente ale arhitecturii grecești. Pe fațadă, peste cei patru pilaștri simpli se ridică timpanonul sub forma de triunghi.

Intrarea principală este tipică stilului baroc; pe turla bisericii, renovată ultima oară în 2004, se pot observa elementele ornamentației în acest stil. Biserica a fost mărită cu o sală de rugăciune după planurile arhitectului Ludovic Szántay, pe deasupra căreia este așezat corul cu orga. În antreul lăcașului de cult se află două plăci comemorative.

02.

lăcașuri de cult

14

SINAGOGA ORTODOXĂ

str. Cozia nr. 12

15

SINAGOGA NEOLOGĂ

str. T. Dobra nr.10

Sinagoga neologă de pe strada Cozia nr.12 are o suprafață de 245 mp, construită în stilul arhitectural Secession practicat în Transilvania anilor 1920, când a fost construită. Ea contribuie la ambianța urbanistică a orașului. Latura iudaismului ortodox este latura conservatoare, care păstrează neschimbată tradiția iudaică.

Clădirea cu două etaje este sediul comunității evreiești din Arad, construită între 1828-34 în timpul rabinului Aron Chorin (1766-1844). Clădirea proiectată de arhitectul arădean Domokos Heim are o formă aproape pătrată, în exterior având un stil clasicist. În interior se află sinagoga în stil maur spaniol, cu o bogată ornamentație, având și o orgă de foarte bună calitate. Ramura neologă a iudaismului se refera la acceptarea unor inovații și a fost practică în țările vorbitoare de limbă maghiară.

16

BISERICA DE LEMN

str. Episcopiei nr.60-62

Cea de a treia biserică de lemn din Arad este biserica de lemn "Sf. Gheorghe" de pe str. Episcopiei, din parcul reședinței Episcopiei Ortodoxe; mai recentă decât celelalte două, aceasta a fost construită în jurul anului 1848.

17

BISERICA DE LEMN

str. A. Karoly nr. 1-3

Biserica de lemn construită în 1724, cu pictura originală de la 1750 executată de "zugravul" David de la Curtea de Argeș. Strămutata de la Groșeni (Arad) în parcul spitalului, refăcută și pusă la dispoziția bolnavilor spitalului.

02.

lăcașuri de cult

BISERICA CATOLICĂ ȘI CASA PAROHIALĂ

calea Timișorii nr. 33

Prima biserică a fost construită de coloniștii șvabi în 1727. Actuala biserică romano-catolică din Aradul Nou a fost ridicată între 1812-1821, purtând și ea elementele barocului târziu. Biserica cu o singură navă a fost sfințită în cinstea Fecioarei Maria, tabloul de deasupra altarului principal reprezentând-o pe Maica Domnului cu Pruncul.

Clădirea este cea mai veche casă de locuit din municipiu. A fost ridicată în anul 1725, pentru scurt timp slujind ca mănăstire franciscană, apoi devenind parohia comunității romano-catolice a șvabilor din localitate. Deși a suferit mai multe modificări, edificiul și-a păstrat stilul baroc inițial: la intrare se poate distinge rezalitul cu ornamentația barocă.

19

NOUA CATEDRALĂ ORTODOXĂ "SF. TREIME"

bulevardul Revoluției nr. 49-53

Catedrala „Sfânta Treime” din Arad este o catedrală ortodoxă, sediul scaunului arhiepiscopal al Arhiepiscopiei Aradului, realizată după planurile arhitectului arădean Ioan Haprian. Piatra de temelie a catedralei arădene a fost așezată în anul 1991 de către Timotei Seviciu, episcopul Aradului. Catedrala a fost tânosită de către Patriarhul Daniel la data de 6 decembrie 2008, iar la 28 noiembrie 2009 a devenit catedrală arhiepiscopală.

Clopotele catedralei, în număr de cinci, simbolul simțurilor, au fost turnate la cea mai prestigioasă fabrică din Europa la Innsbruck, Austria. Crucea de pe cupola mare măsoară 7,30 m înălțime, iar cele de pe cupolele mici 3,5 m înălțime.

ANSAMBLUL MĂNĂȘTIRII "SF. SIMEON STÂLPNICUL"

strada Dunării nr.170

Ansamblul din cartierul Gai a fost ridicat de episcopul Sinesie Jivanovici (1751-1766) între anii 1760-1762, fiind o remarcabilă realizare a barocului ecleziastic provincial, slujind ca și conac de vară episcopal. Conacul și biserica formează o unitate arhitecturală în formă de U. Cea mai bogată în ornamente este fațada răsăriteană a conacului, având un rezalit ornamentat cu pilaștri și volute.

Cele opt încăperi ale conacului au fost ornamentate inițial cu elemente stilistice baroce, realizate din ipsos, dându-i clădirii o eleganta în concordanta cu funcționalitatea lăcașului.

Caracterul baroc al bisericii este accentuat de turnul cu două registre despărțite, cel de jos cu pilaștri ionici, cel de sus cu capiteluri corintice. Iconostasul inițial, aflat acum în muzeul mănăstirii a fost pictat de vestitul artist Ștefan Tenetchi (? -1798), toate cele 22 de picturi fiind realizate în stil baroc. Iconostasul actual este o lucrare în stil bizantin, realizat în Moldova.

Rămășițele pamântești ale ctitorului se află sub o piatră funerară din fata altarului. Tot în curtea mănăstirii se află monumentul istoric biserica de lemn „Sf. Apostoli Petru și Pavel”, datată între anii 1745-1754.

03.

clădiri reprezentative

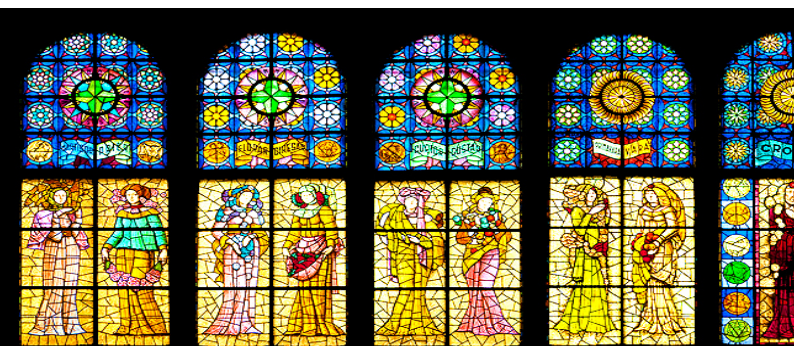

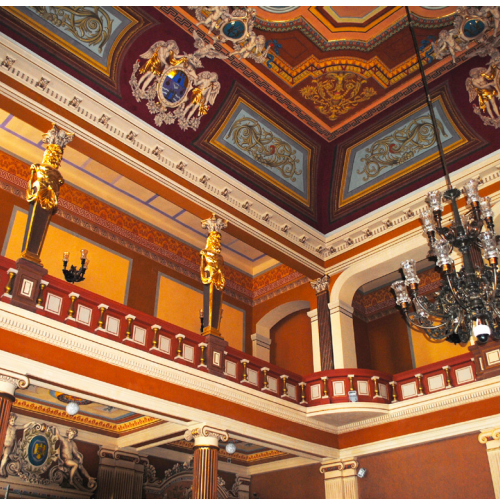
21

PALATUL ADMINISTRATIV

bulevardul Revoluției nr. 75

Concepută inițial de arhitectul Lechner Odon din Budapesta și adaptată la cerințele locale de către arhitectul arădean Pekar Ferenc, clădirea neo-renascentistă a Palatului Administrativ reprezintă imaginea Aradului. Aceasta a găzduit și încă găzduiește instituțiile sale de căpătai, primăria și prefectura. Inaugurarea a avut loc în 1877, peste un an fiind adus din Elveția orologiul care funcționează și astăzi.

Tumul, care amintește de primăriile flamande, are o înălțime de 54m înălțime. Zona centrală găzduiește o impunătoare sala festivă, aici se păstrează o stucatura cu prima stemă a orașului

În holul principal se află o suită de vitralii din sticlă de Murano concepute în anii 1960 de artistul arădean Sever Frențiu, și executate în 1977 de meșterul Szappanos.

03.

clădiri reprezentative

22

PALATUL CENAD

bd. Revoluției nr. 73

Construită la 1892 la comanda Societății Feroviare Arad-Cenad și proiectată în atelierului arhitectului Miklos Ybl din Budapesta, clădirea neo renescentista încă mai păstrează picturi murale cu subiecte religioase sau tematice sub cele 3 porți de acces; în curtea interioară se păstrează două candelabre cu gaz.

23

PALATUL NEUMANN

bd. Revoluției nr. 78

Construită la 1891 de către familia de industriași Neumann, clădirea este una dintre cele mai mari clădiri de locuit din Arad; în aripa dinspre Bulevard, se afla o sala de bal de 200 locuri, ornamentată cu lemn de esență nobilă cu intarsii. Pe fațadă se poate vedea blazonul familiei Neumann.

24

PALATUL HERMANN

bd. Revoluției nr. 96

Palatul a fost construit la începutul anilor 1880 la comanda comerciantului arădean Hermann Gyula. Clădirea eclectică cu elemente de stil neobaroc cu doua etaje inițial a avut patru apartamente luxoase, și o curte spațioasă. Intrarea a fost străjuită de două statuete, Samson și Hercule, ele fiind opera sculptorului András Tóth.

25

PALATUL ANDRENYI

bd. Revoluției nr. 69

Construit între 1880-90 de către familia Andrenyi. Fațada clădirii cu un etaj este de stil neo-roman, cu uși și ferestre bogat ornamentate, și decorațiuni murale deosebite. Din 1948 a devenit Palatul pionierilor, iar din 1990 Palatul copiilor.

03.

clădiri reprezentative

26

PALATUL JUSTIȚIEI

bd. Vasile Milea nr. 2

Palatul Justiției a fost inaugurat în 1892. Intrarea în clădirea ridicată în stil eclectic este străjuită de două coloane în stil doric. Fațada dinspre parcul Eminescu este dominată de marile ferestre ale sălii festive, purtând elemente de stil neobaroc. Instituția dispunea în partea centrală de un penitenciar, pe vremea respectivă cea mai modernă realizare de acest gen din regiune. Fațada clădirii dinspre râul Mureș poartă amprente stilului renascentist italian.

27

PALATUL TREZORERIEI

bd. Revoluției nr. 77

Clădirea a fost construit în stil eclectic la sfârșitul secolului XIX pentru trezoreria județului. Una din cele mai frumoase clădiri ale municipiului poartă elementele stilului rococo vienez, balconul rotund și turnul dinspre Bulevardul Revoluției îi oferă o caracteristică specială.

28

CLĂDIREA COMITAT

bd. Revoluției nr. 79

Clădirea fost ridicată în anul 1821 în stil neoclasic. Pe fațadă se găsesc coloane cu capiteli corintice și timpanonul. Beciurile clădirii au fost folosite ca temnițe până în 1848. În clădire s-au desfășurat în noiembrie 1918 tratativele între reprezentanții Consiliului Național Central Român și delegația guvernului maghiar privind soarta Transilvaniei.

29

FOSTA PREFECTURĂ

bd. Revoluției nr. 81

Clădirea fost ridicată în anii 1870-71 în stil neoclasic. Arhitectul a copiat fidel clădirea Comitatului, a păstrat poarta cu boltă, fațada cu coloanele clasice, timpanonul și balconul. La etaj există o sală festivă bogat ornamentată cu elemente stucato, purtând numele politicianului Iuliu Maniu.

03.

clădiri reprezentative

PALATUL BOHUS

strada Vasile Goldiș nr. 1-3

Palatul este opera arhitectului Szántay Ludovic dat în folosință în anul 1913, comandat de baronul Bohuș și adăpostește magazine, sedii bancare, apartamente și o sală de cinematograful, prima sală de acest fel construită în Arad. Fațada, la nivelul parterului, prezintă o combinație între cristalele geamurilor, travertin și ornamente din alamă. De notat este și prezenta ascensoarelor (astăzi nefuncționale) ca și un element reprezentativ pentru tehnica de vârf din momentul execuției.

Pe str. Vasile Goldiș a avut atelierul cel mai celebru croitor, Mănase Ghinga, renumit și prin colaborarea cu pictorul Sever Frențiu. Pe str. Vasile Goldiș, unde-și avea atelierul, s-au perindat, printre alții, Ilie Năstase, Nicu Constantin, Ștefan Bănică, Dan Spătaru. Un asemenea palat era asigurat la cea mai renumită societate a vremii – DACIA ROMANĂ. Mansardele au fost gândite ca și ateliere pentru pictori, aici activând Sever Frențiu sau Mihai Takács.

31

PALATUL REINHARDT

bd. Revoluției nr. 90

Palatul Reinhardt – clădire secession cu parter și două etaje, construit la începutul sec. al XIX-lea. Își schimbă înfățișarea la 1898, urmare a dorinței proprietarului, fabricant și creator de mobilă, de a avea un edificiu în ton cu stilul în vogă pe plan european la acea dată.

32

PALATUL SZABO

bd. Revoluției nr. 92

Palatul Albert Szabo - edificiu secession cu parter și două etaje și care datează din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Proprietarul, comerciant de sticlărie și porțelanuri, furnizor al curții regale și imperiale, a comandat o spectaculoasă fațadă cu decor construit și aplicat. Din păcate, după intervențiile de după 1948, fațada își pierde grandoarea și prestața.

03.

clădiri reprezentative

33

PALATUL SÂRBESC

piața Sârbească nr.7-8

Palatul sârbesc este o clădire situată în Piața sârbească din municipiul Arad. A fost construit la începutul secolului al XX-lea după planurile arhitectului Milan Tabacovici, fiind casă de raport și sediul Oficiului Parohial Sârb. Este un edificiu cu parter și două etaje, de mari dimensiuni, cu o desfășurare pe trei străzi. Atrage atenția prin asimetria dispoziției elementelor decorative construite și aplicate ce înlătură monotonia desfășurării.

34

PALATUL ROZSNYAI

str. N.Bălcescu nr.1

Palatul farmaciștilor Rozsnyai situat pe strada Nicolae Bălcescu nr. 1, este un edificiu cu parter și două etaje, de mari dimensiuni, construit la jumătatea secolului al XIX-lea. Așa schimbă înfățișarea în 1902 sub planurile arhitectului arădean Seiner Iosif, când îmbracă haina secesionistului îmbinând armonios decorul floral cu simbolistica profesiei proprietarilor, aspect care, din păcate a fost substanțial modificat după 1948.

35

PALATUL KOVACS

str.V. Milea nr.18

Palatul a fost ridicat în 1906 după planurile arhitectului Babac Istvan, la începutul secolului al XX-lea de către văduva lui Kovács Arthur, fostul proprietar al cafenelei Abbazia, un cartofor și om de petreceri cunoscut la vremea sa. Doamna Kovács era patroana celei mai renumite case de toleranță din oraș, Kakasos Ház (Casa cu Cocoș).

36

PALATUL FENYVES

str. O. Goga nr. 3

Palatul arhitectului Károly Fényves de pe str. Octavian Goga nr. 3, colț cu str. Gyula Szalacz, este un edificiu jucat, parter și etaj, iar pe colț două etaje cu destinația de locuințe. Construit în 1912 după planurile proprietarului, imobilul atrage atenția prin: alternanța balcoanelor de diferite mărimi cu Windows-ul și loggia de colț, cât și prin semnul francmasoneriei ce încununează scena alegorică, în altorelief, de deasupra porții pietonale.

03.

clădiri representative

37

PALATUL SZANTAY

strada Horia nr. 3

Szántay Lajos (1872 - 1961) a fost unul dintre cei mai merituoși arhitecți arădeni, recunoscut pe plan internațional, descris într-o biografie de G. Lanevski

Palatul arhitectului arădean, de renume european, Szántay Lajos, palat care se află la intersecția străzii Horia cu strada Episcopiei, este o realizare spectaculoasă a proprietarului care, în 1905, elaborează și construiește magnificul edificiu cu demisol, parter și două etaje – cap de perspectivă – dominat de un turn artistic lucrat, ce susține globul pământesc, semn de mare deschidere spre lume a proprietarului.

38

CASA ȘT. CICIO-POP

str. Șt. Cicio-Pop nr. 3

39

PALATUL FOLDES

str. Șt. Cicio-Pop nr.16

Reședința unuia din corifeii Marii Uniri de la 1918, doctor Ștefan Cicio-Pop, situată pe strada ce azi îi poartă numele, la nr. 3, este un edificiu doar cu parter a cărui vechime coboară în timp și care a permis înfățișarea noului stil în 1911. Lucrările au fost executate după planurile arhitectului Milan Tabacovici care a introdus în decorul fațadei bufnița: simbolul înțelepciunii.

Palatul farmacistului Földes Kelemen de pe str. Cicio Pop nr. 16, opera arhitectului Milan Tabacovici, a adăpostit și o farmacie a cărei mobilier, parțial păstrat, este o continuare spre interior a frumosului decor exterior dominat de turnul de colț și medalioanele cu patronii medicinei și farmaciei: Hipocrate, Higiena și Aesculap.

03.

clădiri reprezentative

40

VILA NACHTNEBEL

strada E.G.Birta nr.18

Vila lui Ödön Nachtnébel, situată pe strada Elena Ghi-ba Birta, la nr. 18, construită în 1911 după planurile lui Milan Tabacovici, este o casă de raport cu parter și etaj, a cărei fațadă îmbină armonios decóru floralo-vegetal al feroneriei cu lem-nul sculptat și cu mozaicul cu flori și păsări pe un fond verde-auriu, toate conferin-du-i o notă de unicitate.

41

SPITALUL O.R.L.

str. T.Vladimirescu nr.1

Clădirea este un edificiu P+2 construit în anul 1908 după planurile arhitectu-lui Emil Tabacovici. Edificiul atrage atenția prin aticele de mari dimensiuni pe ale căror timpane este amplasată stema orașului liber regesc Arad. Clădirea a găzduit pentru o scurtă perioadă de timp Coman-damentul Suprem al Gărzii Naționale Române din Tran-silvania, precum și Consiliul Național Român Central. Din noiembrie 1918, aici a fost și sediul Comanda-mentului Gărzilor Naționale.

42

CASA DOMANY

str. Unirii nr.14

Reședința a comerciantului de covoare Ștefan Domány, furnizor al curții regale și imperiale, este o casă de raport aflată pe str. Unirii nr. 14, un exemplu de modificare a fațadei, lucrările fiind executate în 1902, după planurile arhitectului arădean Iosif Steiner. Acesta a introdus fierul forjat la decorarea porții pietonale într-un canat și plăcile de majolică de culoare albastru azuriu în decorarea fațadei, elemente ce dau unicitate edificiului.

43

PALATUL NADASDY

str. Meșianu nr.2

Situat pe str. Meșianu nr. 2, un frumos exemplar al perioadei geometrice a secesiunii arădean, este un edificiu cu parter și două etaje, realizat în 1904 după planurile inginerului Reisinger, care a îmbinat armonios decorația aplicată, cărămidă aparentă și majolică, ce-i conferă o notă aparte la care contribuie din plin turnul conic ce încununază colțul clădirii.

03.

clădiri reprezentative

44

DIECEZANA

str. M. Eminescu nr.18

45

PAROHIA CATOLICĂ

str. L. Blaga nr.7

Construit în anul 1908, edificiul a adăpostit magazinul Diecezana și locuințe. Frumoasa fațadă cu deschideri de diferite forme, inclusiv treflate, gruparea lor pe nivele, elementul decorativ al ancadramentelor în general și a porții pietonale în special, includ edificiul în grupul clădirilor în stil neromânesc din Arad.

Clădirea parohiei greco-catolice cu parter și trei etaje adăpostea spații comerciale, locuințe și biroul parohial, a fost construit la începutul sec. al XX-lea. Edificiul atrage atenția prin nota originală dată de marea terasă de la nivelul doi, flancată pe două nivele de către turn și de balconul continuu pe cele trei laturi ale fațadei etajului trei.

46

PREȚARANDIA ARĂDEANA

str. Preparandiei, nr. 13

Instituția a fost înființată la ordinul împăratului Francisc I, și-a deschis porțile la 3 nov. 1812. Este cea mai veche școală pedagogică românească din regiune. Clădirea a fost pusă la dispoziția Preparandiei de către Arsici Sava, de două ori primar al orașului. La început cursurile s-au desfășurat în două săli, în 1822 aici s-a deschis și seminarul teologic ortodox.

Primul director al Preparandiei a fost Dimitrie Țichindeal, în decursul deceniilor având printre dascăli pe cei mai de seamă intelectuali români: Alexandru Gavra, Vincențiu Babeș, Constantin Diaconovici Loga, Atanasie Șandor, Teodor Ciontea, Petre Pipos. Clădirea a slujit învățământul românesc până în anii 1860, aspectul ei exterior menținând până în zilele noastre caracteristicile unei case burgheze de la începutul sec. XIX.

03.

clădiri reprezentative

TEMPLUL MASONIC

bd. Dragalina nr. 30

GIMNAZIUL DE BĂIEȚI

str. Lucian Blaga nr.15

În 1902 Loja Concordia a cumpărat terenul din incinta Școlii de Arte și Meserii în vederea construirii templului. De abia doi ani mai târziu proiectul primului templu masonic s-a materializat, cu eforturi financiare foarte mari, iar în 1905 a avut loc ceremonia religioasă de inaugurare a templului în prezența membrilor din tot cuprinsul Ungariei. În prezent clădirea folosește ca Sală de festivități a Grupului Școlar Industrial “Aurel Vlaicu”, fiind recent restaurată.

Clădirea actualului Grup școlar de industrie alimentară a fost ridicată în 1887 în locul fostului gimnaziu minorit, care își avea sediul în acest loc între 1801-1872, având printre elevii săi persoane de seamă ca dramaturgul maghiar Csiky Gergely, scriitorul român Ioan Slavici, marele politician Vasile Goldiș, ziaristul Mircea V. Stănescu, inginerul feroviar Béni Boros. Între cele două războaie clădirea a găzduit Gimnaziul de băieți „Iosif Vulcan”.

49

COLEGIUL NAȚIONAL "MOISE NICOARĂ"

piața Moise Nicoară nr. 1

Clădirea a fost construită după planul arhitectului József Diescher din Pesta între 1869-73 parțial din fondurile Fundației „Bibici”. Văduva magnatului Iacob Bibici a donat întreaga sa avere pentru sprijinirea învățământului arădean. Clădirea cu etaj de stil eclectic are o fațadă principală neoclasică, un hol impozant cu trepte din marmură și o sală festivă cu o bogată ornamentație. Gimnaziul regal superior și-a deschis porțile în 1873.

Printre profesorii de seamă ai școlii se numărau Șandor Márki, Ioan Goldiș, János Burián, D. Panaitescu-Perpessicius. Liceul a avut o valoroasă bibliotecă cu cărți franceze din sec. XVIII. și o colecție arheologică, donate bibliotecii și muzeului. În parcul din fata școlii au fost dezvelite busturile eminentului pedagog Moise Nicoară (1785-1862) și prozatorului român Ioan Slavici (1848-1925), fost elev al școlii.

03.

clădiri reprezentative

50

PALATUL NOPCSA

Calea Timișorii nr. 31

Grupul Școlar Forestier funcționează în clădirea „castelului Nopcsa”. Clădirea cu două nivele a fost construită la intersecția secolelor XVIII-XIX. în stilul conacelor de provincie de către familia contelui Zselánszky. Sub poarta mare, boltită se opreau trăsurile proprietarilor și musafirlor. Fațada clădirii de stil clasicist este dominată de patru coloane, pe deasupra cărora s-a construit balconul bogat ornamentat. Se remarcă ornamentația ferestrelor bine păstrată.

51

GIMNAZIUL DE FETE

str. M.Eminescu nr. 44/46

Clădirea cu trei nivele a fost terminată în 1913. Proiectantul a combinat stilul tradițional românesc cu stilul brâncovenesc născut în Țara Românească la începutul secolului XVIII, în așa fel atrăgând atenția asupra trezirii conștiinței naționale. A fost prima instituție publică ridicată în acest stil. În această clădire a hotărât Consiliul Național Central Român la 15 noiembrie 1918 convocarea Adunării Naționale de la Alba Iulia.

ACADEMIA TEOLOGICĂ

str. Ac. Teologică nr.9

Clădirea a fost construită în 1885 în stil eclectic pentru seminarul și teologia ortodoxă, unificate în 1876. Terenul a fost pus la dispoziția bisericii de către baronul vienez Sina, pentru care în perioada interbelică strada îi purta numele. Clădirea poartă elementele stilului clasicist și al renașterii. Monumentala clădire cu două nivele are în partea centrală o cupolă impozantă, dispunând și de o mare sală de festivități.

CASA TOTH ARPAD

str. Ion Rațiu nr.23

Poetul maghiar Tóth Árpád s-a născut în Arad pe Strada Ioan Rațiu. Casa a fost identificată în 1931, când în curte au fost găsite pietre cioplite de tatăl poetului, sculptorul Tóth András.

Tóth Árpád (1886-1928) este una din figurile importante ale literaturii maghiare; o stradă din Arad îi poartă numele.

03.

clădiri representative

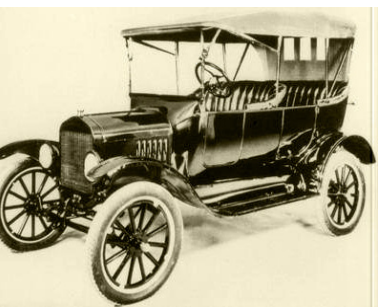

54

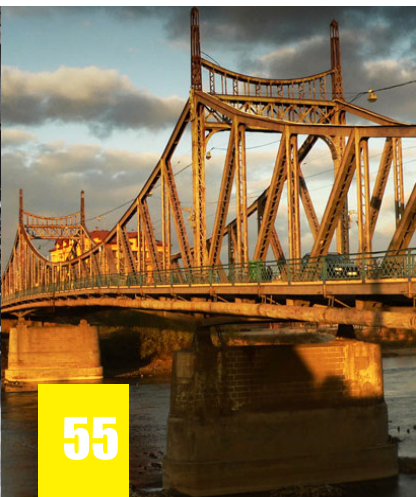
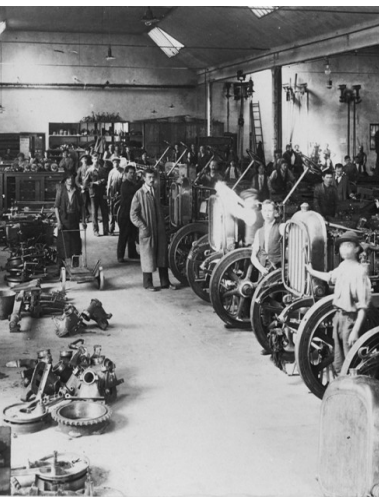
FABRICA "M.A.R.T.A."

calea Aurel Vlaicu nr. 43

Modelul Daimler a fost folosit mai ales ca taxi în țările Europei Centrale. În 1936 mai circula în Arad un taxi Marta ce parcursese peste un milion de kilometri, spre deplina satisfacție a proprietarului.

Fabrica de mașini MARTA, ridicată în 1905, a fost prima uzină de automobile de pe actualul teritoriu al României. Marta este acronimul pentru Magyar Automobil Részvény Társaság Arad. Asigurând condiții optime de muncă, având vestiare, spălătoare cu apă rece și caldă, sală pentru servit masa, fabrica ajunge în 1913 să lucreze cu 280 de muncitori. În 1912 Austro Daimler preia firma și trece la reorganizare introducând modele noi de automobile.

POD TRAIAN

Calea Timișorii

După terminarea războiului în 1918 ia ființă societatea Astra – prima fabrică română de vagoane și motoare, prin unirea fabricii de vagoane Weitzer cu fabrica Marta. Avionul de recunoaștere Astra-Porto, realizat aici după proiectul ing. Ștefan Protopopescu și care avea un motor Hispano-Suiza de 300 CP, a fost foarte apreciat de Armata Română care a comandat 25 de bucăți. În 1926 capitalul automobilelor fabricate la Arad s-a închis definitiv.

Podul a fost construit în 1908 după un plan al inginerului reșițean Robert Tath (1857-1913), structura de fier fiind realizată de către uzinele din Reșița, ornamentația prezentând multe elemente de secesion. Proba de greutate și predarea oficială a podului de către conducerea municipiului s-a făcut la 11 noiembrie 1910. La sfârșitul celui de al doilea Război Mondial podul a fost dinamitat, dar structura nu a fost grav afectată, podul fiind refăcut în câteva luni.

03.

clădiri reprezentative

56

FABRICA DE SPIRT

Cl. A.Vlaicu nr.274/276

57

FABRICA DE BERE

Calea Timișorii nr. 30/32

Fabrica a fost fondată în anul 1851 de către Adolf Neuman, venit din Boemia. După două incendii de proporții, în 1884 a fost terminată actuala clădire, cea mai modernă fabrică a vremii din sud-estul Europei. Instalațiile au rămas funcționale timp de peste o sută de ani, fiind demontate abia după 1990. Fabrica și moara au fost transformate în societate anonimă în 1922, rămânând în proprietatea familiei Neuman până la naționalizarea din 1948.

Fosta fabrică de bere din Aradul Nou este cea mai veche clădire industrială a orașului. A fost ridicată în 1782 de către familia contelui Zselánszky pentru fabrică de bere. Marea majoritate a instalațiilor au fost aduse în 1827 din Germania, fiind cele mai moderne ale epocii respective. Fațada de stil baroc a clădirii a fost acoperită cu cărămizi de ornament, păstrând până azi forma inițială și acoperișul.

58

TURNUL DE APA

strada Ceaikovski nr. 9A

A fost construit în 1896. Turnul de 38 m înălțime, ridicat în vecinătatea cazarmii pompierilor a fost cea mai înaltă clădire a orașului. Proiectul provine din atelierul arhitectului Miklós Ybl, după modelul donjonului unei cetăți medievale. În partea superioară a fost montat un bazin uriaș de apă, de unde s-a asigurat aprovizionarea întregului oraș cu apă potabilă. Clădirea acoperită cu cărămizi de ornament se distinge cu ornamentația fină a balustradelor și a fierului forjat folosit.

03.

clădiri reprezentative

59

FARMACIA KARPATY

bd. Revoluției nr.23

60

VAMA VECHE

pod Traian/C. Timișorii

În piața Podgoria, colț cu bulevardul Revoluției se află o casă ridicată la sfârșitul sec. XIX, având pe fațadă statui și medalioane de stil antic grecesc. La parterul clădirii funcționează încă de la început o farmacie (numită „Kárpát” după primul proprietar) mobilată și astăzi cu mobilierul re-lizat în stil neoclasic din lemn.

Clădirea de la capul podu-lui Traian a fost ridicată la începutul secolului al X X-lea. Acolo timp de două decenii funcționa vama municipalității. Producătorii și negustorii sosiți la Arad din părțile Banatului au fost obligați să plătească vamă pentru produse și căruțe trecute peste Mureș și in-troduse în oraș. Pe fațada clădirii cu etaj se distinge stema orașului cu cele trei turnuri de biserică, cu ce-tate, cu un braț având în mână o sabie, și cu panglică simbolizând Mureșul.

61

ANTREPOZIT ANDRENYI

str. Unirii nr.5

Proprietate a aceluiași Andrenyi Karoly, ridicată în anul 1912, după planurile lui Bogdan Istvan. E o clădire de mari dimensiuni datorită scheletului interior metalic o caracteristica destul de "high-tech" la vremea respectivă. Fațada placată cu cărămidă aparentă are decorațiuni reținute în stilul Secession geometric.

62

ANTREPOZIT ANDRENYI

str. Unirii nr.7

Clădirea a fost antrepozitul baronului Andrenyi Karolyi, și a fost construită în 1903, după planurile arhitectului Andor Halmay, având schelet metalic în totalitate - din pivnițe până în pod - doar închiderile perimetrice fiind din cărămidă. Decorațiunile exterioare neobaroce, precum și elementele de feronerie relativ stilizate îi imprimă un caracter specific.

03.

clădiri reprezentative

63

CASA CU LACĂȚ

str. Tribunalul Dobra nr.7

Clădirea a fost ridicată în 1815, apoi fiind supraetajată în 1851. Fațada a suferit mai multe modificări. La colțul clădirii se afla un butuc de „fier”, o amintire a breslelor medievale: calfele care soseau în oraș pentru a însuși tainele mese-iilor, la plecare din oraș băteau în butuc ca amintire un cui, fiecare având un cap deosebit. Butucul restaurat se află în muzeul de istorie al județului.

64

CĂMINUL MUNCITORUL

str. Paris nr.2

Clădirea a fost inaugurată la 1 mai 1913 și a servit ca sediu al organizației locale al Partidului Social Democrat și al sindicatelor. Ridicată în stil eclectic, în partea centrală are o cupolă impozantă, cele două aripi poartă amprentele stilului neo clasicist.

BANCA NAȚIONALĂ

bd. Revoluției nr.72

Banca a fost construită în anii 1909-1910 după planurile și sub conducerea arhitectului József Hubert din Budapesta. Partea centrală a clădirii eclecticice a fost realizată după modelul templelor grecești, pe deasupra intrării se ridică patru coloane, ele fiind încoronate cu un timpanon triunghiular având la vârf un stup, simbolul instituției. Părțile laterale simetrice poartă elementele stilului renașcentist.

BANCA "VICTORIA"

str. Horia nr.2

Clădirea a fost ridicată ca sediul băncii române „Victoria” în ultimul deceniu al sec. XIX. în stil eclectic. Pe fațada clădirii se regăsesc elementele stilului renașterii din Florența, loggiile de la etaj sunt caracteristice acestui stil, precum și elementele stilului neobaroc (coloane, ferestre). La parter mult timp a funcționat agenția de CEC, azi este sediul Băncii Alpha. La etaj se găsesc birourile teritoriale ale unor deputați parlamentari ai Aradului.

03.

clădiri reprezentative

ARAD — Atzél Péter utca

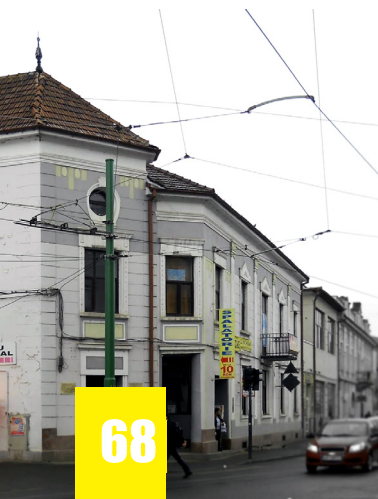
67

HOTELUL “CRUCEA ALBĂ”

bd. Revoluției nr. 98

Hotelul a fost ridicat în anul 1840 după planurile arhitectului austriac Franz Mahler. În fața clădirii era stația poștalionului ce făcea legătura spre Banat și Transilvania până la construirea căii ferate. Timp de jumătate de secol a fost cel mai elegant și cel mai popular hotel al orașului, aici a fost introdusă pentru prima oară în oraș apă caldă în camere. În sala mare a clădirii au dat concerte Franz Liszt, Johann Strauss fiul, Johannes Brahms, Pablo Casals.

Printre musafirii celebri ai hotelului se aflau împăratul austriac Franz Iosif, proiectantul canalului Suez Ferdinand Lesseps împreună cu compozitorii francezi Leo Delibes și Jules Massenet, scriitorii Ion Luca Caragiale, George Coșbuc, Octavian Goga, Krúdy Gyula, Móricz Zsigmond.

68

HANUL BOUL ROSU

str. T. Dobra nr.22

Hanul a găzduit producătorii și negustorii sosiți din sudul Mureșului la vestitele târguri arădene care se țineau de mai multe ori pe an pe o durată de o săptămână. Pe colț avea funcțiune de hotel și restaurant la parter, iar în incinta existau grajduri pentru animale.

69

HANUL ABC-ul DE AUR

str. Sinagogii nr.2

Hanul datează din 1820, inițial fiind un depozit comercial în stil neo renascențist. Frumoasa feronerie de la balcon păstrează inițialele proprietarului. La colțul clădirii, a fost așezată o tablă de marmură roșie cu inscripția germană : „Zum goldenen ABC”

03.

clădiri reprezentative

VECHIUL CAZINOU

b-dul Dragalina nr. 27

Ridicat în 1872, devine locul de distracție preferat al lumii mondene, cu o arhitectură care îmbină stilurile neobaroc și neoclasic. De-a lungul timpului a fost folosit ca și cazino, sală de expoziție a orașului, sală de evenimente, iar eleganta grădină de vară se transformă iarna în patinoar.

71

GARA ARAD

piața Gării nr. 8-9

Pe 25 octombrie 1858 a fost inaugurată prima gară din Arad, odată cu intrarea primului tren în Arad, cel care circula pe ruta Curtici-Arad. Trenul a fost compus din două locomotive cu abur, două vagoane de bagaj și trei vagoane clasa I. Importanța dezvoltării liniilor căilor ferate - în special către Timișoara - a fost capitală pentru dezvoltarea orașului.

Gara din Arad, clădire de o definitivă prestanță arhitecturală, a fost construită între anii 1909-1912, în stil Secession, după planurile arhitectului maghiar Pfaff Ferenc și detaliată de către L. Szantay. Un moment de răscruce a fost în timpul celui de-al doilea război mondial, când gara a fost bombardată puternic în octombrie 1944 de către trupele germane, însă a fost refăcută între anii 1950-1953.

03.

clădiri reprezentative

72

CASA BELLER

calea Timișorii nr. 18

În ciuda numelui de Aradul Nou, cartierul are cele mai vechi clădiri din Arad își datorează independența sa culturală și caracterul german șvabilor din zona Bavariei, care au adus aici cultura lor religioasă, muzicală, precum și organizarea sau eficiența caracteristică.

Gospodărie reprezentativă pentru cartierul șvab din Aradul Nou, casa Beller păstrează elementele tipice ale caselor burghezilor șvabi înstăriți din secolul XIX-lea: stilul baroc târziu, ornamentația ferestrelor, poarta mare cu boltă și poarta de fier forjat (din păcate nu cea originala). Casa mai e cunoscută și sub denumirea de "Casa cu ghiulele" păstrând încastrate sub forma de piramidă ghiulelele din bombardamentul din 1848-1849.

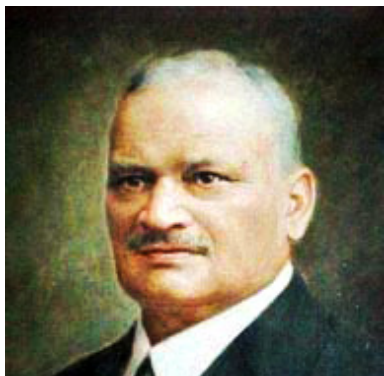
73

PALATUL "ROMÂNUL"

str. Vasile Goldiș nr. 18

Aici a avut sediul ziarul "Romanul", condus de către marea personalitate politică Vasile Goldiș și totodată reședința acestuia în ultimii ani ai vieții; în prezent aici se afla un muzeu memorial dedicat acestuia, unde sunt expuse documente de epocă, acte cu o bogată corespondență (printre cei care se regăsesc în aceste mesaje sunt nume celebre: I. L. Caragiale, O. Goga, N. Titulescu), piese de mobilier, fotografii, cărți etc.

Vasile Goldiș (1862-1934) a fost pedagog, om politic, membru de onoare (1919) al Academiei Române, și rămâne în istoria românească datorită rolului crucial în negocierile pentru înfăptuirea Marii Uniri din 1918.

03.

clădiri reprezentative

74

CETATEA ARADULUI

zona Subcetate

Maria Terezia a Austriei (1717-1780) a dispus construirea Cetății Aradului, a cărei ridicare a început la 1762, după planurile generalului arhitect austriac Filip Ferdinand Harsch.

Cetatea este monumentul istoric de importanță națională al orașului; planul ei, în formă stelată, cu șase bastioane se înscrie printre cetățile de tip Vauban din faza târzie, ce încheie totodată și evoluția sistemelor stelare din Transilvania. Zidurile au fost construite din cărămidă și au fost umplute cu pământ, iar grosimea lor este în jur de 3 metri și, la acea vreme, au fost înconjurate de un șanț umplut cu apă din Mureș. Unghiurile sub care sunt construite zidurile sunt astfel calculate încât proiectilele de artilerie să poată fi deviate prin ricoșeu.

În interior au fost ridicate trei corpuri principale de clădiri, care cuprindeau comandaamentul, garda cetății și mănăstirea spital, care includea și biserica în stil baroc. Cetatea nu a avut de înfruntat decât un singur asediu, în timpul Revoluției de la 1848-1849, timp de nouă luni. În schimb a fost folosită ca închisoare militară, fiind internați numeroși revoluționari, inclusiv cei 13 generali executați de autoritățile militare austriece, în apropierea cetății, în 1849. În timpul detenției au murit de tifos și rele tratamente 4317 de internați.

Fără îndoială, cel mai celebru prizonier a fost Gavrilo Princip, în urma asasinatului din 1914, la Sarajevo. În timpul Revoluției din 1989, pe 21 decembrie militarii din cetate trec de partea revoluționarilor, astfel Aradul devine oraș liber.

75

STATUIA SFANTULUI IOAN NEPOMUK

str. Episcopiei colt cu str. Desseanu

Este cel mai vechi monument al orașului, deși în prezent statuia originală se află în incinta bisericii romano-catolice Arad, copia expusă în piațeta de pe strada Episcopiei fiind opera artistului plastic arădean Takács.

Statuia a fost ridicată în anul 1729, imediat după sanctificarea episcopului ceh de către papalitate. Sfântul fiind protectorul apelor, a podurilor, statuia lui inițial a fost așezată pe malul Mureșului lângă clădirea vămii de sare, fiind mutată în actualul loc în 1880, după construirea primăriei și ridicării digului Mureșului. Statuia colorată provine dintr-un atelier vieniez, fiind opera unui sculptor anonim, reprezentând sfântul în straie preoțești, cu ornamentație barocă.

STATUIA LIBERTĂȚII ȘI ARCUL DE TRIUMF

parcul Reconcilierii Romano-Maghiare

Arcul de Triumf a fost conceput de sculptorul Ioan Bolborea și simbolizează revoluția din cele trei țări romane; sub arc pășesc revoluționarii din București, iar pe arc sunt amplasate basoreliefurile frunțașilor mișcărilor de la 1848 din Țara Românească, Transilvania și Moldova, printre ei aflându-se Nicolae Bălcescu, Avram Iancu și Mihai Kogălniceanu, dar este reprezentat și momentul reconcilierii între Avram Iancu și Ludovic Kossuth.

Statuia Libertății a fost inaugurată la 6 octombrie 1890 fiind opera sculptorului Groggy Zala din Budapesta; statuia principală este o compoziție care simbolizează libertatea. Grupurile de statui secundare au ca titlu Deșteptarea Libertății, Spiritul de luptă, Spiritul de dăruire și Adaptatorul muribund. În jurul statuii sunt amplasate basoreliefurile celor 13 generali martiri. Parcul Reconcilierii a fost inaugurat la 25 aprilie 2004 în prezența delegațiilor guvernamentale ale României și Ungariei.

78

13 GENERALI MARTIRI

piața 13 Martiri, Subcetate

Monumentul dorește a marca simbolic locul în care au fost uciși cei 13 ofițeri ai armatei maghiare, în războiul de la 1848, considerat războiul de eliberare de sub Imperiul habsburgic. Monumentul a devenit în scurt timp loc de pelerinaj, fiind cel mai apropiat loc accesibil civililor în realitate, execuțiile prin împușcare au avut loc în incinta Cetății, iar spânzurătorile la 200 m nord. A fost finalizat la data de 6 octombrie 1881 iar discursul de inaugurare a fost ținut de tânărul avocatul Bela Barabas.

Au fost executați de către austrieci, ca trădători, 13 ofițeri (3 declarați unguri, 3 germani, 2 austrieci, 2 armeni, 1 sârb, 1 croat, 1 slavon) generali în armata generalului Iosif Behm.

04.

monumente de for public

80

STATUIA SFÂNTA TREIME

în fața Teatrului de Stat "Ioan Slavici"

Monumentul "Sfânta Treime" a fost realizat din banii populației, în urma cu o sută de ani, pentru a-i mulțumi astfel lui Dumnezeu ca a scăpat Aradul de flagelul ciumei, între anii 1737-1738. Situat pe bulevardul central al orașului, în fața Teatrului Clasic, monumentul a fost demontat de autoritățile comuniste în 1957, pe motivul formal ca nu se mai încadra din punct de vedere urbanistic în ambianța arhitecturală a municipiului.

După revoluția din 1989, numeroase asociații civice și religioase și-au exprimat dorința de reamplasare a monumentului, însă inițiativa s-a materializat abia prin emiterea unei hotărâri a Consiliului Local Municipal, în 1993. Monumentul este înalt de 12 metri, fiind constituit dintr-un obelisc de calcar, un pedestal în trepte și un grup statuar din bronz reprezentând Sfânta Treime.

79

COLOANA SFINTEI TREIMI (A CIUMEI)

calea Timișorii

Numită și „Coloana Legământului”. Această ultimă denumire se referă la hotărârea cetățenilor romano-catolici din Aradul Vechi, ca după încetarea epidemiei de pesta (holeră) dintre anii 1732-1738, să ridice o coloană a Sfintei Treimi, cu un altar propriu, drept mulțumire că au scăpat cu viața din această epidemie.

Ea a fost realizată în anul 1745, un an mai târziu fiind așezată în fața vechii primării a Aradului, azi Piața Avram Iancu. În anul 1882, ea a fost mutată peste râul Mureș, în Aradul Nou, pe Calea Timișorii, pe partea dreaptă în sensul de ieșire din oraș, unde se află și în prezent.

04.

monumente de for public

81

BUST C.ARON

Cimitirul Evreiesc

82

STATUIA SF. FLORIAN

Adam Guttenbrunn 135

Operă a sculptorului Iacob Guttman, bustul mării personalități a culturii evreiești Chorin Aron a fost amplasat în 1851; actualmente se poate vizita doar cripta rabinului.

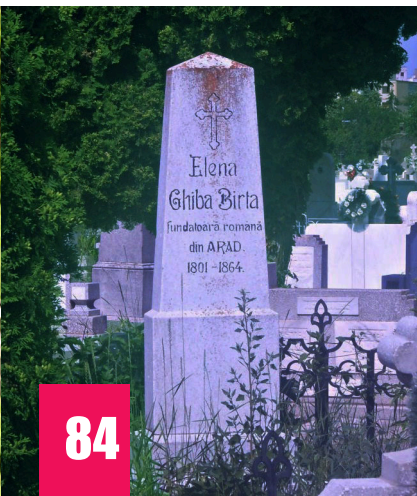

*bustul
rabinului
Chorin
Aron,
pionier al
reformismu-
lui evreiesc*

Statuia Sfântului Florian din cartierul Aradul Nou, a fost ridicată în 1869 din donațiile familiei Dambacher și ale lui Anton Sachs, fiind opera unui sculptor necunoscut. Frumoasa statuie colorată reprezintă pe mucenicul Florian, patronul pompierilor în uniforma ofițerilor romani, cu coif pe cap, având în mâna dreaptă un ulcior cu apă pentru stingerea incendiilor, iar în mâna stângă un steag.

83

84

BUSTURI

piața George Enescu
/ incinta Acad. Teologice

MORMINTE

incinta
Cimitirului Eternitatea

În Piața George Enescu din fata Palatului Cultural au fost ridicate de-a lungul timpului busturile câtorva dintre personalitățile care au militat pentru dezvoltarea urbei : Petru Pipoș, Gh. Popa de Teiuș, Ioan Rusu Sirianu, M. V. Stănescu sau A.D .Xenopol sau George Coșbuc.

În incinta Academiei Teologice poate fi vizitat bustul profesorului Theodor Ciontea, profesor de geografie și biologie și dascălul Preparandiei arădene.

În Cimitirul Eternitatea se întâlnesc cele mai rafinate opere de artă funerare, multe dintre ele asociind valoarea arhitecturală cu memoria personalităților cărora le este dedicată, cum ar fi : mormântul Elenei Ghiba Birta, mormântul lui Vasile Goldiș și al Elenei Goldiș, mormântul lui Ioan și Coriolan Petranu sau Ioan Popovici Desseanu.

VI.

contacte

Teatrul Clasic “Ioan Slavici”

www.teatruclasic.ro
b-dul Revoluției nr. 103
tel. +40 257 280 016

Filarmonica de Stat Arad

www.filarmonicaarad.ro
piața George Enescu nr. 1
tel. +40 257 281 554

Centrul Cultural Județean Arad

www.ccja.ro
str. George Barițiu nr. 16
tel: +40 357 405 386

Centru de Informare Turistică

www.primariaarad.ro
bulevardul Revoluției nr. 84-86 tel.
+40 257 270 277

Biblioteca Județeană „A.D. Xenopol”

www.bibliotecaarad.ro
str. Gh. Popa de Teiuș nr. 2-4
tel. : +40 257 256 510

Complexul Muzeal Arad

www.museumarad.ro
Piața Enescu nr. 1
tel: +40 257 281 847

Galeria de arta Delta

www.galeriadelta.com
str. Mihai Eminescu nr. 2
tel. +40 257 / 281 371

MUZICA :

Stagiunea Filarmonica
Gala de Opera Open Air
Toamna Muzicală Arădeană
Concertul simfonic de Crăciun și Anul Nou

TEATRU :

Stagiunea Teatru
Festivalul Internațional de Teatru Clasic
Festivalul Internațional de Teatru în limba franceza pentru tineret „Amifran”
Festivalul Internațional de Arta Animației Euromarionete
Festivalul de Teatru “Eurounderground”
Festivalul de Film de foarte scurt metraj

MUZEE / BIBLIOTECI :

Noaptea Muzeelor
Noaptea Bibliotecilor
Expoziția de carte veche

ALTELE :

Festivalul Minorităților
Zilele Aradului
Festivalul Vinului
Festivalul de muzică și dans „Ghiocelul de Argint”
Festivalul fanfarelor și al majoretelor

VI. utile

URGENTE :

În caz de urgență, de orice natură, sunați la 112.

VALUTĂ :

Unitatea monetară în România este Leul (abreviat RON) care se divide în 100 bani. Bancnotele sunt disponibile în cupiuri de 500, 200, 100, 50, 10, 5, 1 lei/leu. Există monede de 50, 10, 5 și 1 bani/ban.

SCHIMB VALUTAR :

Casele de schimb valutar sunt de obicei deschise de luni până vineri între orele 09.00 – 18.00. Schimbul valutar este posibil și în cadrul numeroaselor bănci existente în zona centrală, dar este mai rentabil la casele de schimb.

PROGRAME DE FUNCȚIONARE :

Baruri și restaurante:

Unele căfe-baruri sunt deschise la micul dejun dar altele nu deschid decât la prânz. Majoritatea închid la ora 24.

Biserici :

Majoritatea sunt deschise de luni până sâmbăta între orele 8.00 – 20.00. Duminica, toate sunt deschise în timpul liturghiilor.

Muzee și galerii :

Lunea sunt închise, în rest sunt deschise de la ora 9.00 până la ora 18.00

SĂRBĂTORI NAȚIONALE :

Băncile, birourile oficialităților și majoritatea magazinelor și muzeelor sunt închise în zilele de sărbătoare națională.

Cele mai importante :

1 Ianuarie – Anul Nou

1 Mai - Ziua muncii

15 august – Adormirea Maicii Domnului

1 Decembrie – Ziua Națională

25-26 Decembrie – Crăciunul

Data variabilă – Lunea Paștilor și lunea Rusaliilor

specific local

VII.

Pita de Pecica

Salam de Nădlac

Plăcinta de Turnu

Roșii de Curtici

Vin de Miniș

Brânzeturi locale

Supa de gaină

Coardă cu nucă, mac

Preparate din porc

Țuica de prune

Supe creme de fructe

Sarmale in foi de viță

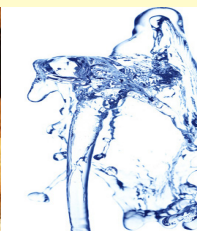
Ceaiuri medicinale

Gemuri și siropuri

Produse apicole

Apă minerală Lipova

VIII. cazare

Continental Forum Arad **** Bd. Revoluției nr. 79-81
tel. : +40 372 578 800, web : www.continentalhotels.ro

Hotel Ardealul *** Bd. Revoluției nr 98
tel. : +40 257 280 840 web : www.hotelardealul.ro

Hotel Aradul *** Bd. Decebal nr. 9
tel. : +40 257 280 894 web : office@hotel-arad.com

Best Western Central Hotel *** str. Horia nr. 8
tel. : +40 257 256 636 web : www.bwcentral.ro

Hotel Maxim*** Calea Radnei nr. 122
tel. : +40 257 219 288 web : www.hotelmaxim.ro

Hotel Parc *** Bd. Dragalina nr. 25
tel.: +40 213 150 140 www.arad.imparatulromanilor.ro

Hotel Grüß Gott **** str. Marasesti nr.52A

Hotel Coandi*** Calea Romanilor nr. 47
tel. : +40 257 28 77 77 web : www.hotelcoandi.ro

Hotel Phoenix *** Calea A. Vlaicu nr. 267
tel. : 0257 229 110 web : www.hotelphoenix.ro

Hotel Iris*** str. Căpitan Ignat nr. 1
tel. : +40 257 285 499 web : www.hotel-iris.ro

Hotel President*** Calea Timișorii nr. 164
tel. : +40 257 278 804 web : www.hotel-president.ro

Hotel Crișana Arad*** Str. Petru Rareș nr. 24
tel. : +40 257 230 220 web : www.hotelcrisanaarad.ro

Hotel Queen** Str. C. Brâncuși nr. 20-22
tel. : +40 257 289 905 web : www.hotelqueen.ro

RETRO B-dul Revoluției nr. 89
tel: +40 257 214 110 www.restaurantretro.ro

COANDI Calea Romanilor 47
tel. +40 257 28 77 77 contact@hotelcoandi.ro

COANDI MIC Piața Avram Iancu nr.11
tel: +40 257 214 999 www.hotelcoandi.ro

ALTE POST BIERHOUSE Str. 1 Decembrie 1918 nr. 8
tel : +40 257 211 882

LA PERGOLA Bd. Revoluției nr. 46-48
tel. +40 257 255 233 office@lapergola.ro

HOTEL MAXIM Calea Radnei nr. 122
tel: +40 257 219 288 reservations@hotelmaxim.ro

ORNELLA
Micalaca, Zona 300, bl.329
tel. +40 257 272 720 micalaca@restaurant-ornella.ro
Calea A. Vlaicu, Bl, Z22, sc. C
tel. +40 257 272716 vlaicu@restaurant-ornella.ro

TENIS PROFI Faleza Muresului, lângă Podul Decebal
tel.: +40 257 281 354 tenisprofi_arad@yahoo.com

MAREM Calea Victoriei nr.20
tel. +40 257 257 011 www.hotelmarem.ro

RATIO WEST Str. Ioan Budai Deleanu nr. 15
tel. +40 257 282 328 ratiowest@clicknet.ro

PIZZA 5 COLTURI
Cartierul Aurel Vlaicu str. Obedenaru nr. 22
tel. +40 257 273 273
Complex Gemi Center
tel. +40 257 277277
Piața Gării-Non Stop
tel: +40 257 270037
www.pizza5colturi.ro

TRANSILVANIA Str. Nicolae Bălcescu nr. 2
Tel: +40 257 281 478

X.

cuprins

credite	pag.	02
prezentare generală	pag.	03
I. Repere istorice	pag.	04
II. Trasee propuse:	pag.	06
„De-a lungul Mureșului”	pag.	06
„Prin centrul orașului”	pag.	08
„Dincolo de Mureș”	pag.	10
III. Obiective	pag.	12
01. Instituții culturale	pag.	14
02. Lacașuri de cult	pag.	20
03. Clădiri reprezentative	pag.	32
04. Monumente de for public	pag.	68
IV. Contacte	pag.	76
V. Evenimente	pag.	77
VI. Utile	pag.	78
VII. Specific local	pag.	79
VIII. Cazare	pag.	80
IX. Masă	pag.	81
X. Cuprins	pag.	82
Harta generală municipiu	coperta I	
Harta centru istoric	coperta II	

